

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Evenemententerrein Ellerveld te Biddinghuizen

**Toetsingsadvies over het milieueffectrapport
en de aanvulling daarop**

1 december 2009 / rapportnummer 2157-121

1. OORDEEL OVER HET MER

SBA Projectontwikkeling en Stichting Nationaal Evenemententerrein willen het voormalige Jamboree terrein te Ellerveld ontwikkelen. Dit gebied moet ruimte gaan bieden aan een evenemententerrein, een bungalowpark voor maximaal 350 recreatiewoningen en een ecologische verbindingszone (EVZ). Deze plannen zijn milieueffectrapportage(m.e.r.)-plichtig, omdat het te wijzigen bestemmingsplan voor deze recreatieve activiteiten een oppervlakte beslaat van meer dan 50 ha. Aangezien mogelijk een passende beoordeling benodigd is, wordt bovendien de procedure voor plan-milieueffectrapportage gecombineerd doorlopen.¹ De gemeenteraad van Dronten treedt op als bevoegd gezag.

Tijdens de toetsing van het MER Ellerveld constateerde de Commissie enkele tekortkomingen, die van essentieel belang waren voor de besluitvorming:

- de uitwerking van het meest milieuvriendelijk alternatief (mma) en de effectiviteit van de ecologische verbindingszone (EVZ);
- de beschrijving van de effecten van geluid in de passende beoordeling.

Naar aanleiding daarvan is nadere informatie aangeleverd over:

- de achtergrond van het gekozen mma en de effectiviteit van de EVZ;
- een nieuw alternatief voor het tracé van de EVZ, langs de dijk;
- de geluidseffecten van het festivalterrein en het verkeer en de effecten daarvan op natuur;
- de overwegingen om landbouwgrond ten noorden van het huidige plangebied niet bij het plangebied te betrekken.

De Commissie is van oordeel dat het MER en de aanvulling samen de **essentiële informatie** bevatten voor het meewegen van het milieubelang in de besluitvorming. De Commissie heeft wel een aantal kritische kanttekeningen bij de uitwerking van de inrichting (met name hydrologie) en de mogelijke uitvoeringsvereisten (met name geluidsruimte) in het MER. Ten eerste bepaalt de nog te kiezen inrichting van het terrein de score van de alternatieven en daarmee het resultaat van de vergelijking van de verschillende alternatieven. Ten tweede hebben keuzes omtrent de uitvoering wegens de zeer beperkte milieugebruiksruimte voor het voornemen mogelijk grote consequenties voor de haalbaarheid ervan. Dit dient bij de besluitvorming en de verdere planvorming te worden meegewogen.

Uit de informatie in het MER en de aanvulling blijkt dat de EVZ langs de dijk (alternatief 3 in de aanvulling) op robuustheid en versterking het beste scoort. De conclusie dat deze op hydrologische effecten slechter scoort dan het door de initiatiefnemer beschreven meest milieuvriendelijk alternatief (mma) is naar het oordeel van de Commissie niet zonder meer te trekken op basis van de informatie uit het MER en de aanvulling, door het ontbreken van (hydrologische) informatie over de detailinrichting.

De Commissie gaat er vanuit dat voor zover de aanvullende informatie op het MER nog niet ter inzage is gelegd, dit alsnog gebeurt.

¹ In bijlage 1 staan nadere gegevens over de procedure en de samenstelling van de werkgroep van de Commissie, ook staat in deze bijlage aangegeven welke documenten de Commissie bij haar advisering heeft betrokken.

2. TOELICHTING OP HET OORDEEL

2.1 Uitwerking mma en ecologische effectiviteit EVZ

MER

inrichting, hydrologie en werking EVZ

Uit de vastgestelde richtlijnen blijkt dat zowel een vanuit ecologisch perspectief optimale zonering (het mma), als de effectiviteit van de EVZ onderzocht moeten worden. De Commissie is van mening dat de beste verbinding een brede zone langs de dijk zal zijn^{2,3}, echter in het MER werd deze niet als alternatief uitgewerkt. Uit het MER blijkt niet waarom dit niet het mma kan zijn.

Bovendien was de uitwerking van de in het MER beschreven EVZ te beperkt om de effectiviteit van de EVZ te kunnen beoordelen. Hoewel de provincie haar beleid voor de EVZ nog niet volledig heeft uitgewerkt, is er voldoende achtergrondmateriaal beschikbaar.⁴ Dit had gebruikt kunnen worden om de benodigde inrichting van de EVZ te beargumenteren, en dus ook om de effectiviteit in beeld te brengen. De Commissie adviseerde om in een aanvulling het alternatief langs de dijk ook uit te werken, en te vergelijken met de andere EVZ-alternatieven en hierbij ook de hydrologische effecten in beeld te brengen.

plangebied

In het MER wordt zonder goede argumenten het landbouwgebied aan de noordzijde als relevante uitbreidingsmogelijkheid van het plangebied weggeschreven, terwijl in de richtlijnen een goede onderbouwing wordt gevraagd van het al dan niet bij het plangebied betrekken van dit gebied. Hierdoor was onduidelijk of dit wellicht een bijdrage kon leveren aan een ecologisch en landschappelijk optimale indeling.

Aanvulling

inrichting EVZ

Voor welke soorten de EVZ kan worden ingericht en hoe welke inrichtingsmaatregelen daartoe moeten worden genomen is in de aanvulling goed uitgewerkt. Ook blijkt hieruit dat met een goede hydrologische invulling de EVZ kan bijdragen aan het verminderen van verdroging van de Ellerslenk.

hydrologie en werking EVZ

In de aanvulling is de brede EVZ langs de dijk (alternatief 3) voldoende uitgewerkt en is voldoende informatie beschikbaar over de robuustheid van deze EVZ. De beoogde situatie is voor het schaalniveau van dit MER voldoende duidelijk gemaakt. De huidige hydrologische situatie is in het MER en de aanvulling daarop ook duidelijk met betrekking tot kwelintensiteit, waterkwaliteit, maaiveldhoogten, streefpeilen en drainage. Wel zal later in het proces de gewenste hydrologische situatie voor de te realiseren natte en droge EVZ nog

² Ook Staatsbosbeheer geeft dit advies in haar inspraakreactie.

³ Dit lijkt een ecologisch betere en robuustere verbinding op te leveren. Er kan dan optimaal gebruik worden gemaakt van de kwelzone achter de dijk. Mogelijk heeft deze optie in combinatie met waterberging ook een positief effect op het bestrijden van de verdroging in de omgeving.

⁴ Rapport Ecologische Verbindingszone Ellerveld. Grontmij, M. Kolen 2008; Ecologische waarde van natuurgebieden in de oostrand van Flevoland. Bouwstenen voor een toekomstvisie. Altenburg en Wymenga, 2007.

nader uitgewerkt moeten worden op basis van de specifieke gewenste natuurdoeltypen.

In de aanvulling scoort alternatief 3 qua hydrologische effecten slechter dan het door de initiatiefnemer beschreven meest milieuvriendelijk alternatief (mma). De conclusie dat het kwelwater in dit alternatief slechter te gebruiken is voor de lokale natuurwaarden is naar het oordeel van de Commissie niet zonder meer te trekken op basis van de informatie uit het MER en de aanvulling. De nieuwe detailinrichting met de na te streven waterpeilen in de verschillende delen van het plangebied is nog niet duidelijk in de verschillende alternatieven.⁵ Er is sprake van ophoging, graven van plassen, plaatsen van stuwen, eventueel afkoppelen van drainage en het bergen van piekafvoeren. De scores in de alternatievenvergelijking zijn daardoor ook niet inzichtelijk.

Welk EVZ-alternatief nu op hydrologie het best scoort hangt af van de vraag hoe deze waterhuishoudkundige maatregelen op hoger detailniveau getroffen worden (bijvoorbeeld hoe het peilbeheer over het gehele traject van de EVZ vorm krijgt). Dit is nu nog niet inzichtelijk. Gezien het schaalniveau van dit MER acht de Commissie dit echter geen essentiële tekortkoming. Voor de verdere besluitvorming en voor een goede afweging tussen de twee alternatieven moet nog nadere informatie beschikbaar komen over de detailinrichting van beide alternatieven.

■ De Commissie adviseert het bevoegd gezag voor de verdere besluitvorming in beeld te laten brengen wat de te realiseren waterpeilen in de droge en natte EVZ worden, hoe daar optimaal gebruik gemaakt kan worden van het kwelwater⁶ en of en hoe de opvang van piekafvoeren daarbij te realiseren is en wordt vormgegeven. Zij adviseert het bevoegd gezag de vergelijking en afweging van de verschillende mogelijke EVZ's, waaronder ook de brede EVZ langs de dijk, bij de besluitvorming te betrekken.

plangebied

In de aanvulling geeft de initiatiefnemer een onderbouwing voor het niet bij het plangebied betrekken van het landbouwgebied ten noorden ervan. Hieruit blijkt dat de initiatiefnemer dit gebied niet in eigendom heeft en geen intentieovereenkomst tot koop heeft. Dit in tegenstelling tot de rest van het gebied. Daarmee is de locatiekeuze afdoende onderbouwd.

2.2 Beschrijving geluidseffecten in de passende beoordeling

2.2.1 geluidseffecten festivalterrein

MER

De informatie over de geluidseffecten van het festivalterrein bevat tegenstrijdigheden. Het MER zelf spreekt van geluidsneutrale evenementen. Uit het MER en overige toegestuurde informatie bleek echter dat er buiten “geluidsneutrale evenementen” zoals een tentoonstelling, ook activiteiten met een relevante geluidemissie mogelijk zijn, zolang de geluidbelasting op de dichtstbijzijnde geluidgevoelige bestemmingen maar onder de 50 dB(A) etmaalwaarde

⁵ Uit de informatie blijkt bijvoorbeeld sprake van ophoging van het huisjesterrein, zowel in de middenvariant (MMA van de initiatiefnemer) als in de dijkvariant. Of deze ophoging in het VKA ook plaatsvindt, is niet duidelijk. Ook is onduidelijk waarom in alternatief 2 en 3 minder kwelwater opgevangen kan worden, bijvoorbeeld in de lagere delen of met een lager streefpeil, en waar precies piekberging plaats gaat vinden.

⁶ Zowel in de verbindingzone als mogelijk ook in het aangrenzende natuurgebied Ellerslenk.

bij woningen blijft. Er werd zelfs gesproken over poppodia. Het was onduidelijk of dergelijke evenementen mogelijk zijn binnen de genoemde 50dB(A) etmaalwaarde.⁷

Bovendien zouden alleen in het geval dat het bestemmingsplan slechts “geluidsneutrale” activiteiten planologisch mogelijk maakt, significante negatieve gevolgen voor Natura 2000-gebied Veluwerandmeer kunnen worden uitgesloten. Het was onduidelijk of het inderdaad de bedoeling is om een Nationaal Evenemententerrein met zulke beperkingen te realiseren.

Aanvulling

geluidsniveau evenementen

Uit de aanvulling blijkt dat het inderdaad de bedoeling is om op het nieuwe terrein alleen evenementen te laten plaatsvinden die weinig geluid maken. De indicatieve evenementenkalender is hierop aangepast.

De Commissie onderschrijft de effectbeschrijving op basis van de toegepaste definitie met de gebruikte geluidvermogens van gesprekken en de omroepinstallatie. De Commissie plaatst echter twee kanttekeningen bij de veronderstelde vergunningsvoorwaarden en de op basis daarvan verwachte maximale effecten:

1. De bij deze voorwaarden behorende geluidproductieniveaus kunnen niet als geluidneutraal beschouwd worden;
2. Het realiteitsgehalte van de beoogde maximale geluidsbelasting wordt betwijfeld, gezien de interferentie met de geluidruimte van Walibi.

■ De Commissie adviseert het bevoegd gezag voor de besluitvorming te overwegen hoe omgegaan moet worden met de gevolgen van het voornemen op de geluidruimte van Walibi.

effecten geluid evenementen op natuur

De EHS en de aan te leggen verbindingzone staan nu al onder invloed van het geluid van de activiteiten van Walibi (zie fig. 8 eerste aanvulling). Extra geluid door een evenement bij de start van het broedseizoen (boven op het huidige dagelijkse geluid van Walibi, dat in de toekomst nog toe zal nemen⁸) geeft kans op een afname van vestiging van vogels op de noordoever van het Natura 2000-gebied en in de EHS, waaronder de EVZ.⁹ Uit de aanvulling blijkt dat de extra geluidbelasting door het voornemen op het Natura 2000-gebied nihil is, wanneer als grens daadwerkelijk geluidsneutraal (dat wil zeggen: geen toename van geluidbelasting) wordt gehanteerd. Indien echter wordt aangehouden wat de initiatiefnemer zelf als geluidsneutraal definieert, namelijk opvulling tot aan de in het MER veronderstelde geluidsvoorwaarden voor de vergunning voor het voornemen (maximale situatie, alternatief B), zijn significant negatieve gevolgen op Natura 2000 volgens de Commissie niet uit te sluiten.

Een toename van de belasting van de EHS kán aan de orde zijn. Door een goede terreininrichting en het beperken van de evenementen tot daadwerkelijk geluidsneutrale activiteiten kan toename van belasting voorkomen worden. Bij opvulling tot aan de in het MER veronderstelde geluidsvoorwaarden voor de vergunning voor het voornemen zal wel sprake zijn van toename van

⁷ Bij muziekevenementen met herkenbaar muziekgeluid bij de ontvanger dient de geluidbelasting zelfs niet hoger te zijn dan 40 dB(A) etmaalwaarde.

⁸ zoals ook blijkt uit de inspraakreactie van Walibi.

⁹ Verstoring door geluid in de vestigingsfase als broedvogel kan relatief makkelijk leiden tot verlaten van het aanstaande broedgebied. Of dan elders opnieuw tot vestiging en voortplanting kan worden gekomen is de vraag.

geluidbelasting op de EHS. Deze toename is in de aanvulling in beeld gebracht. De Commissie merkt echter op dat in de constatering dat effecten hiervan beperkt zijn ten onrechte geen rekening is gehouden met verminderde vestiging van broedvogels in het gebied, door geluid en verstoring door de evenementen in het voorjaar.

- De Commissie adviseert het bevoegd gezag om in de besluitvorming mee te nemen hoe om te gaan met de mogelijke gevolgen op Natura 2000, indien gekozen wordt voor opvulling van de geluidsruijme in de vergunning voor het voornemen.
- De Commissie adviseert het bevoegd gezag bij de verdere besluitvorming ook de mogelijke effecten van geluidstoename op de vestiging van broedvogels te betrekken.

wettelijk kader

Daarnaast merkt de Commissie op dat wanneer er enige mate van muziek geproduceerd wordt, er een geluidstoeslag berekend moet worden, waardoor het voornemen niet meer zou passen binnen de geluidsruijme.

2.2.2 geluidseffecten verkeer

MER

In de huidige situatie is er al sprake van een geluidbelasting van het Natura 2000-gebied Veluwerandmeer door wegverkeer van meer dan 42 dB(A). Het voornemen levert volgens het MER een toename van 0,4 dB door geluid van wegverkeer. Uit het MER en overige toegestuurde informatie werd niet duidelijk op welke activiteiten de berekende 0,4 dB toename is gebaseerd.¹⁰

In het MER stelt de initiatiefnemer dat door de toename van 0,4 dB significant negatieve gevolgen niet uit te sluiten zijn. De initiatiefnemer geeft overigens niet aan waarop deze conclusie gebaseerd is. Tevens wordt aangegeven dat deze significant negatieve gevolgen wél uit te sluiten zijn, door maatregelen die getroffen worden in het kader van het IIVR¹¹. Dit is echter niet onderbouwd in het MER. Bovendien zijn deze maatregelen bedoeld voor herstel van de Grote Karekiet om de instandhoudingsdoelstelling te halen, die een toename van de Karekiet inhoudt, en niet voor compensatie van verlies van leefgebied.¹²

Volgens het MER wordt de toename in geluidbelasting door wegverkeer gecompenseerd met één nader te kiezen maatregel van een serie in het MER beschreven maatregelen. Hiermee is te voorkomen dat significante gevolgen optreden. Uitvoering van deze maatregel valt echter buiten de bevoegdheid van gemeente Dronten.

De Commissie adviseerde de berekende 0,4 dB toename te onderbouwen en in beeld te brengen of maatregelen denkbaar zijn die deze toename voorkomen en binnen de bevoegdheid van de gemeente vallen.

¹⁰ De onduidelijkheid werd gecreëerd doordat het MER niet eenduidig is in de bezoekersaantallen die met de activiteiten op het zuidelijke terrein samenhangen.

¹¹ Integrale Inrichting Veluwe Randmeren.

¹² De grote karekiet broedt in moerassen en oeverzones van wateren met stevig, overjarig waterriet.

Aanvulling

Uit de aanvulling blijkt dat de cumulatieve geluidbelasting van Natura 2000 door verkeer lager is dan eerder in het MER gesteld. De Commissie acht daarmee voldoende onderbouwd dat significant negatieve gevolgen door de geluidsproductie van het wegverkeer op Natura 2000 zijn uitgesloten.

BIJLAGE 1: Projectgegevens toetsing besluit-MER

Initiatiefnemer: SBA Projectontwikkeling B.V. en Stichting NET

Bevoegd gezag: Gemeenteraad van de gemeente Dronten

Besluit: vaststellen van een bestemmingsplan

Categorie Gewijzigd Besluit m.e.r. 1994: C10.1
plan-m.e.r. vanwege kaderstelling voor categorie C.10.1
plan-m.e.r. vanwege passende beoordeling

Activiteit: realisatie van een grootschalig evenemententerrein, een ecologische verbindingszone en een recreatiebungalowpark.

Bijzonderheden:

De nog te kiezen inrichting van het terrein bepaalt de score van de alternatieven en daarmee het resultaat van de vergelijking van de verschillende alternatieven. Ten tweede hebben keuzes omtrent de uitvoering wegens de zeer beperkte milieugebruiksruimte voor het voornemen mogelijk grote consequenties voor de haalbaarheid ervan.

Procedurele gegevens:

aankondiging start procedure in de Flevopost d.d. 22 september 2008
advies aanvraag: 18 september 2008
ter inzage legging: 22 september 2008
richtlijnenadvies: 21 november 2008
aankondiging start procedure de Staatscourant d.d. 24 juni 2009
advies aanvraag: 20 juli 2009
ter inzage legging: 24 juli t/m 3 september 2009
toetsingsadvies: 1 december 2009

Samenstelling van de werkgroep:

Per project stelt de Commissie een werkgroep samen bestaande uit enkele deskundigen, een voorzitter en een werkgroepsecretaris. De werkgroepsamenstelling bij het onderhavige project is als volgt:

drs. C.A. Balduk (secretaris)
dr. G.J. van Blokland
dr.ir. G. Blom (voorzitter)
dr.ir. J. Hoeks
ir. J.C.F. van Kempen
drs. Y.J. van Manen

Werkwijze Commissie bij toetsing:

Tijdens de toetsing gaat de Commissie na of het MER voldoende juiste informatie bevat om het milieubelang volwaardig mee te kunnen wegen in de besluitvorming. De Commissie gaat bij het toetsen uit van de wettelijke eisen voor de inhoud van een MER, zoals aangegeven in artikel 7.10 van de Wet milieubeheer en de vastgestelde richtlijnen voor het MER. Indien informatie ontbreekt, onvolledig of onjuist is, beoordeelt de Commissie of zij dit een essentiële tekortkoming vindt. Daarvan is sprake, als aanvullende informatie in de ogen van de Commissie kan leiden tot andere afwegingen. In die gevallen adviseert de Commissie de ontbrekende informatie alsnog beschikbaar te stellen, alvorens het besluit wordt genomen. Opmerkingen over niet-essentiële tekortkomingen in het MER worden in het toetsingsadvies opgenomen, voor zover ze kunnen worden verwerkt tot duidelijke aanbevelingen voor het be-

voegde gezag. De Commissie richt zich in het advies dus op hoofdzaken die van belang zijn voor de besluitvorming en gaat niet in op onjuistheden of onvolkomenheden van ondergeschikt belang.

Zie voor meer informatie over de werkwijze van de Commissie www.commissiemer.nl op de pagina *Commissie m.e.r.*

Betrokken documenten:

De Commissie heeft kennis genomen van de zienswijzen en adviezen, die zij van het bevoegd gezag heeft ontvangen. Dit advies verwijst naar een reactie als die nieuwe inzichten naar voren brengt over specifieke lokale milieumstandigheden of te onderzoeken alternatieven. Een overzicht van de zienswijzen en adviezen is opgenomen in bijlage 2.

BIJLAGE 2: Lijst van zienswijzen en adviezen

1. VROM-inspectie, Haarlem
2. Cammingha B.V., Biddinghuizen
3. J.Th.S. Witjes namens bewoners van Oostendorp, gemeente Elburg
4. J.Th. S. Witjes Landgoed Old Putten, Elburg
5. N.V. Exploitatie Maatschappij Landgoed Old Putten, Elburg
6. N.V. Exploitatie Maatschappij Landgoed Old Putten, Elburg
7. G. Neijmeijer, Doornspijk
8. Colombinehuis, Biddinghuizen
9. Waterschap Zuiderzeeland, Lelystad
10. Staatsbosbeheer Regio Oost, Deventer
11. LTO Noord, vestiging Drachten
12. Stichting Milieugroep Dronten
13. Bungalowpark De Boschberg en Bungalowpark De Bremerberg
14. H.R. Bontekoe, Biddinghuizen
15. Gemeente Nunspeet
16. Natuur en Milieu Flevoland
17. Provincie Flevoland
18. Poelmann van den Broek Advocaten namens Walibi, Nijmegen
19. Gemeente Elburg
20. Stichting Milieugroep Dronten
21. Bungalowpark "De Bremerberg"
22. Bungalowpark De Boschberg, Biddinghuizen
23. Poelmann van den Broek Advocaten namens Walibi, Nijmegen

Toetsingsadvies over het milieueffectrapport Evenemententerrein Ellerveld te Biddinghuizen en de aanvulling daarop

SBA Projectontwikkeling en Stichting Nationaal Evenemententerrein willen het voormalige Jamboree terrein te Ellerveld ontwikkelen. Dit gebied moet ruimte gaan bieden aan een evenemententerrein, een bungalowpark voor maximaal 350 recreatiewoningen en een ecologische verbindingszone (EVZ). Hiervoor is mogelijk ook een passende beoordeling benodigd. Voor dit voornemen wordt een gecombineerde procedure voor besluit- en plan-milieueffectrapportage doorlopen.

ISBN: 978-90-421-2862-0

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Arthur van Schendelstraat 800 Utrecht

T 030 - 234 76 66

F 030 - 233 12 95

E mer@eia.nl

w www.commissiemer.nl

